
TÜRKMENLER İKİ ATEŞ ARASINDA

12.05.2016

Deutsche Welle, 11 Mayıs 2016

Irakın kuzeyindeki Beşir kısa süre önce IŞİD'den kurtarıldı. Şii Türkmenlerin çoğunlukta olduğu Beşir ahalisi arasındaki gerginliğin silahlı anlaşmazlığa dönüşmesinden kaygı duyuluyor.

Beşir, Irak ve Kürt kuvvetlerinin IŞİD'i yenip terör örgütünden geri aldığı kentlerden biri. Binaların duvarları grafitiyle kaplı. Evlerin cepheleri savaşın izleriyle dolu. Betonarme binanın damında bayraklar asılı. Derme çatma merkezde, birkaç gün önce IŞİD militanlarını Beşir'den süren Şii savaşçılar yemek yiyip, çaylarını yudumluyorlar. Binanın arka tarafında yere halılar serilmiş. Duvarlar afişlerle kaplı. Dindar muhripler burada namaz kılıyor, yemek yiyor ve dinleniyorlar.

Dışarıdan aralıklarla silah sesleri geliyor. Silahlı gruplar yıkılan evlerin arasında devriye geziyor. Terk edilmiş yollardan ara sıra bir araç geçiyor. Beşir'in kurtarılmasına katılan Türkmen birliğinin komutanı Ebu Caffar, Şimdi kontrol bize geçti. Önemli olan da zaten bu, diyor.

16 Haziran 2014'te IŞİD kenti ele geçirdiğinde Ebu Caffar da Şiilerle birlikte Beşir'den ayrılmış. İki hafta sonra kenti geri almak için harekete geçen ancak ağır bozguna uğrayan kent sakinleriyle birlikte savaşmış. Günler süren şiddetli çarpışmaların ardından 1 Mayıs 2016'da peşmerge ve Irak'ın güneyinden gelen Şiilerle birlikte Beşir'i IŞİD'den geri aldıkları muharebede Ebu Caffar 300 milise komutanlık etmiş.

Yakındaki köylerden birkaçı hâlâ IŞİD'in elinde. Beşir'e de ara sıra havan mermileri düşüyor. Ama Türkmenler düşmana dayanıyorlar. Tek amaçları, yıkılan evlerini tamir etmek ve Irak'ın istikrarsız siyasi düzeninde yer edinebilmek.

Güvenilmez ittifak

IŞİD'in iki yıl önce Irak'ın kuzeyine saldırmasıyla bölgenin etnik gruplarıyla mezhepler arasındaki gerginlikler çatışmaya dönmüş. Irak hükümeti başarısız kalınca Kürtler Beşir'e 30 dakika mesafedeki petrol merkezi Kerkük'ü almış. Kerkük'te üstlenen peşmerge IŞİD'i bölgeden sürme mücadelesi başlatmış. Teröristler toprak kaybetmişler ama anlaşmazlık üzerindeki etkileri hâlâ sürüyor.

Kerkük ve çevresinde yaşayan Türkmenlerin çoğu Şii mezhebinden. Kürtlere güvenmeyip, Şiilerin hakimiyetindeki Bağdat hükümetine yakınlık duyuyorlar. Irak ordusunun dağılmasından sonra Şii milis kuvvetleri Haşd el Şaabi adını almış ve IŞİD ile mücadelesinde Türkmenlerden destek görmüş.

Haşd el Şaabi'ye yakın güneyli İmam Ali el Abbas tugayı Beşir'de birleşmiş. Ancak güçleri yetmemiş ve IŞİD Beşir'den Kürt güçlerinin yardımıyla püskürtülebilmiş.

Beşir'in geri alınmasından bir hafta önce anlaşmazlık patlak vermiş ve Türkmenlerle Haşd el Şaabi milisi peşmerge ve Kerkük yakınlarındaki Tuz Hormota'nın Kürt sakinleriyle savaşa tutuşmuş. Beşir'de ise IŞİD korkusu sürdüğünden, Şiiler ile Kürtler iyi geçinmeye çalışıyorlar.

Merkezi hükümete güvenmiyorlar

IŞİD kentten sürüldükten sonra Beşirliiler tahribatın boyutlarını incelemek üzere dönmeye başlamışlar. 1 200 ailenin yaşadığı Beşir'deki ayakta kalan evlerin sahipleri sevinçli. Diğerleri ise harabeler arasında barınmaya çalışıyorlar. Durumları ne kadar kötü olursa olsun, özerk bölgeyi yöneten ve Irak'tan bağımsızlığını ilan etmeyi planlayan Irak Kürdistan yönetimine boyun eğmek istemiyorlar.

55 yaşındaki aile reisi Adil Ekber IŞİD'liler tarafından talan edilen ancak ayakta kalan evini gezerken 'Şii Türkmenlerin hiçbir zaman Kürt yönetimine bağlanmayacaklarını', söylüyor.

Onun kadar şanslı olmayanların evleri havaya uçurulmuş, top ve tüfek mermileri cephelerde büyük tahribata yol açmış. Cihatçılar evlerin yan duvarlarını yıkıp işgal ettikleri evler arasında dışarıdan görünmeden gidip gelebilmek için tüneller kazmışlar. Evlerdeki bütün eşya yağma edilmiş.

Irak hükümeti sivilleri IŞİD teröründen koruyamamış. Mezhepçilik yüzünden de Türkmenler Kürt devleti fikrine ısınmıyorlar. Beşir'in Kürt sakinlerinden Sıdık Ali Muhammed, Buranın halkı Kürt idaresini istemez. Arada büyük dil, din ve kültür farkı var, diyor. Kent sınırları dışındaki Haşd el Şaabi de Kürt yayılmacılığına karşı çıkıyor.

İran propagandası

İran'ın desteklediği Haşd el Şaabi, IŞİD'den temizledikleri toprakları Kürtlere kaptırmak istemediği için nüfuzunu arttırmaya çalışıyor.

Haşd istihbaratının bölge sorumlusu, Kerkük Türkmenlerinin Haşd el Şaabi'nin çıkarlarına sahip çıktığını fark ettiklerini söylüyor. Adını açıklamak istemiyor. Sadece Iraklı olduğunu söylüyor. Bölgenin nüfuz sahibi isimlerinden olduğu gözden kaçmıyor.

Kuzey Irak'taki Kürt yönetimi Bağdat'tan bağımsız olmak istiyor. Yıllarca Bağdat yönetimi tarafından ezilmiş olan Kürtler Arapların Kerkük'ün iade edilmesi şeklindeki taleplerine uymak niyetinde görünmüyorlar. Onlar Kerkük'ü Kürt kenti sayıyorlar. Kerkük petrol zengini bir bölge. IŞİD tehlikesi geçtikten sonra toprak kavgasının tırmanmasından endişe ediliyor. Beşir Türkmenleri taraflardan birini tercih etmek zorunda kalırlarsa kendilerini, Irak'ın parçalanmasına yol açabilecek yeni bir savaşın içinde bulabilirler.

Kaynak/Source: